

<https://doi.org/10.53656/his2025-1-6-mon>

*Reviews and Annotations
Рецензии и анотации*

ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНА МОНОГРАФИЯ НА БЪЛГАРСКИ ВИЗАНТИНИСТ

Акад. Васил Гюзелев

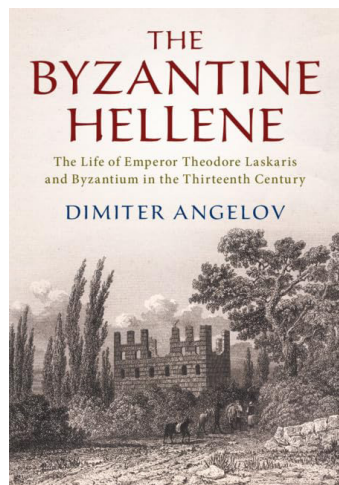
*Българска академия на науките,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“*

Внукът на големия български византинист и медиевист Димитър Ангелов (1917 – 1996), носещ неговото име, който понастоящем е професор в Харвардския университет (САЩ), с право е считан за един от най-големите съвременни познавачи на историята на Византия и на Европейския югоизток през Средновековието (IV – XV в.).

Публикувал през 2007 г. своята забележителна с обхватност и задълбоченост монография, представяща имперската идеология и политическа мисъл във Византия (1204 – 1330) (Angelov 2007), дванадесет години по-късно, през 2019 г., той издаде новото си монографично изследване „Византийският елин – животът на император Теодор Ласкарис и Византия през тринадесети век“, посветено на дейността и творчеството на владетеля на Никеиската империя Теодор II Ласкарис (1254 – 1258) (Angelov 2019).

Както е добре известно, синът на никейския император Йоан Дука Ватаци (1222 – 1254) през 1235 г. се е оженил за дъщерята на великия български владетел Иван Асен II (1218 – 1241) и този брак е имал важно църковно-политическо значение както за Българското царство, така и за Никеиската империя (Bojilov, Gyuzelev 2006, pp. 293 – 300; Gyuzelev 2016, pp. 15 – 30; Gyuzelev 2021, pp. 123 – 145). Ала не само този факт е причината да се посвети настоящият отзив на монографията на този изтъкнат и световно признат български учен, а нейните качества на един от съвременните еталони на научен подход и анализ на историческите извори и формулиране на аргументирани гледища.

Монографията в структурно отношение съдържа: въведение, 10 глави, 5 апендикса (допълнения), редица списъци на илюстрациите, картите, исто-

рически личности, византийски и други владетели, богата библиография на изворите и изследванията, показалец на личните и географските наименования. Бележките по въведението, отделните глави и заключението са направени по страниците в текста на монографията.

От гледна точка на българската средновековна история и нейната съвременна интерпретация особено внимание заслужава изследването на българоникейските военнополитически и църковни отношения през 1232 – 1237 г. (Angelov 2019, pp. 72 – 75), през 1255 – 1256 г. (Angelov 2019, pp. 153 – 169), брачните отношения между Теодор II Ласкарис и неговата съпруга Елена Асен и съдбата на децата им (Angelov 2019, pp. 128 – 146; Gyuzelev 2021, pp. 266 – 286).

Изключително висока стойност имат умело подобраните от автора илюстрации, особено изображения на Теодор II Ласкарис в миниатюри и оловни печати (Angelov 2019, Fig. 1, 2, 3).

Монографията на Димитър Ангелов Младши е не само негово лично постижение, но и на съвременната византистика, заслужаващо най-висока оценка! Надявам се някое от българските издателства да преведе и издаде на български език тази монография.

ЛИТЕРАТУРА

БОЖИЛОВ, И., В. ГЮЗЕЛЕВ, 2006. *История на средновековна България VII – XIV в.* Т. 1. София: Анубис.

ГЮЗЕЛЕВ, В., 2016. Обновление патриашества българскаго царства. В: *Сребърният век: нови открития*. Под ред. на Милтенова и Анисова. София: ИК „Гутенберг“.

ГЮЗЕЛЕВ, В., 2020. *Българи и другоземци от средновековното време*. София: Академично издателство „Проф. М. Дринов“.

ГЮЗЕЛЕВ, В., 2021. *България и средновековният свят*. София: Академично издателство „Проф. М. Дринов“.

ANGELOV, D., 2007. *Imperial Ideology & Political Thought in Byzantium, 1204 – 1330*. Cambridge: Cambridge University Press, ISBN: 978-0-521-85703-1.

ANGELOV, D., 2019. *The Byzantine Hellene. The Life of Emperor Theodore Laskaris and Byzantium in the Thirteenth Century*. Cambridge: Cambridge University Press, ISBN: 978-1-108-48071.

REFERENCES

ANGELOV, D., 2007. *Imperial Ideology & Political Thought in Byzantium, 1204 – 1330*. Cambridge: Cambridge University Press, ISBN: 978-0-521-85703-1.

- ANGELOV, D., 2019. *The Byzantine Hellene. The Life of Emperor Theodore Laskaris and Byzantium in the Thirteenth Century*. Cambridge: Cambridge University Press, ISBN: 978-1-108-48071.
- BOJLOV, I., V. GYUZELEV, 2006. *History of Medieval Bulgaria VII–XIV c.* Vol. 1, Sofia: Anubis.
- GYUZELEV, V., 2016. The Revival of the Bulgarian Tsardom's Patriarchate. In: MILTENOVA, A. (Ed.). *The Silver Age: New Discoveries*. Proceedings of the international conference (May 10 and 11, 2015) dedicated to the 780th anniversary of the revival of the Bulgarian Patriarchate (1235), the 640th anniversary of the enthronement of Patriarch Euthymius (1375) and 600th anniversary of the enthronement of Gregory Tsambalak as Metropolitan of Kyiv (1415). Sofia: Gutenberg.
- GYUZELEV, V., 2020. *Bulgarians and Otherlanders of Medieval Times*. Sofia: Prof. M. Drinov.
- GYUZELEV, V., 2021. *Bulgaria and the Medieval World*. Sofia: Prof. M. Drinov.

**A REMARKABLE MONOGRAPH
BY A BULGARIAN BYZANTINIST**

✉ **Prof. Vassil Gyuzelev, DSc.**

Full Member of the Bulgarian Academy of Sciences,
Sofia University "St. Kliment Ohridski"
E-mail: byzassociation.bg@gmail.com